

Material in oprema

Beležnice in pisala

Postopna navodila

V razredu učenci razpravljajo, kako bi pripravili svoj lastni anketni vprašalnik. Kateri vidik morskih odpadkov bi radi obravnavali? Učenci bi morda želeli raziskati naslednje:

- Koliko so ljudje seznanjeni z dejstvi: to se nanaša na podatke, ki so znanstveno utemeljeni in jih ni mogoče spreminjati (npr. aluminij v vodi potone).
- Vedenje in navade ljudi (samoporočanje): to se nanaša na pogostost ukrepov (npr. recikliranje: i) nikoli, ii) občasno, iii) v večini primerov, iv) vedno).
- Kako ljudje dojemajo: to se nanaša na prepričanost ali gotovost, da neki pojav obstaja (npr. menim/verjamem/mislím, da stekleni predmeti trajajo v morju dlje kot plastični).
- Mnenja in stališča ljudi o določenih vprašanjih (npr. Menim, da je recikliranje nesmiselno).
- Odnos ljudi v prid ali proti določenim ukrepom (npr. Podpiram recikliranje).

Pred pripravo vprašalnika učenci pregledajo in proučijo podobne ankete. Nevladne organizacije (NVO), univerze in raziskovalne ustanove svoje raziskave običajno objavijo in so zato lahko dostopne.

Učenci se odločijo, kakšna vprašanja bodo uporabili: odprta, zaprta, vprašanja z izbirnimi odgovori itd.

Učenci s skupinskim delom pripravijo vprašalnik za raziskavo vedenja in mnenja ljudi. Ciljne skupine lahko vključujejo starše, prijatelje, sosede, strokovnjake iz področja, obiskovalce plaže itd.

Učenci odgovore lahko zbirajo po spletu ali z intervjuji. Zbrati morajo zadostno število izpolnjenih vprašalnikov. Vprašalnik seveda lahko tudi sami izpolnijo.

Učenci s pomočjo vzgojitelja analizirajo rezultate. Oblikujejo zaključke o odnosu ljudi do morskih odpadkov na njihovem območju.

SEZNAM NAVAD

Pri tej aktivnosti učenci preberejo ugotovitve objavljenih raziskav javnega mnenja o različnih vprašanjih, povezanih z morskimi odpadki. Nato se pripravijo in izvedejo lastno raziskavo med lokalnimi prebivalci v okolice šole, da bi ugotovili, kakšna so njihova dojetanja, stališča in navade glede morskih odpadkov.

PREDMETI

Okoljske vede, matematika, jezik

STAROST UČENCEV

14-15 let

TRAJANJE

Raziskava, priprava vprašalnika, zbiranje in obdelava podatkov: približno 1 mesec

CILJI

- Medsebojno razlikovati dejansko poznavanje, dojetanje, mnenje, odnos do nečesa in vedenje.
 - Pripraviti vprašalnik na temo morskih odpadkov, ki zanima učence.
 - Izvesti anketo po znanstvenih načelih.
 - Analizirati podatke iz ankete in oblikovati zaključke.
- TRazmišljati o drugačnih potrošniških navadah, ki bi pomagale preprečiti nastajanje morskih odpadkov.

INTERNETNI VIRI

MARLISCO survey: [www.psy.plymouth.ac.uk/MARLISCO/\(S\(xff4ckietgbqp1cd5xb0jx5a\)\)/brief.aspx?Lang=EN](http://www.psy.plymouth.ac.uk/MARLISCO/(S(xff4ckietgbqp1cd5xb0jx5a))/brief.aspx?Lang=EN)
 EVS survey: www.eui.eu/Research/Library/ResearchGuides/Economics/Statistics/DataPortal/EVS.aspx

b4

SPOZNAJ,
PREMISLI,
UKREPAJ –
ustavi smetenje morja!

**SPOZNAJ,
PREMISLI,
UKREPAJ –**
ustavi smetenje morja!

Anketa v Združenem kraljestvu

Anketa, izvedena v Veliki Britaniji leta 2008, je pokazala:

- 37% anketirancev meni, da pomanjkanje košev za smeti opravičuje smetenje;
- 91% vprašanih misli, da je povečanje števila košev za smeti najbolj učinkovit način zmanjševanja smetenja;
- 42% kadilcev in 16% nekadilcev meni, da je odmetavanje cigaretnih ogorkov sprejemljivo.

Študija o evropskih vrednotah

Študija o evropskih vrednotah (European Values Study, EVS) je meddržavna raziskava, ki od leta 1981 poteka vsakih devet let. Osredotoča se na razmišljanje evropskih državljanov o življenju, družini, delu, veri, politiki in družbi. Anketa iz leta 2008 je vsebovala dve vprašanji o smetenju:

(A) *Ali je odmetavanje smeti na javnih mestih upravičeno?* V povprečju je 69% vprašanih menilo, da smetenje na javnih mestih ni opravičljivo. Najuspešnejše države z več kot 80% anketirancev, ki se strinjajo z trditvijo, da smetenje ni 'Nikoli upravičeno', so Malta, Hrvaška, Latvija, Romunija in Danska. Najslabše so se izkazale Belorusija, Slovaška, Finska in Švedska, kjer se je le nekaj več kot 50% vprašanih strinjalo, da smetenje ni 'Nikoli upravičeno'.

(B) *Koliko vaši sodržavljanov odmetava smeti na javnih mestih?* V vseh državah, vključenih v raziskavo, je 15% vprašanih trdilo, da skoraj vsi njihovi sodržavljanji odmetavajo smeti na javnih mestih. Najvišji odstotek je dosegla Madžarska (77%) Druge države z nižjim odstotkom, vendar s precej negativnimi družbenimi normami so Turčija, Severna Irska, Grčija, Finska in Belorusija (od 28% do 23%). Najbolj zadovoljive rezultate dosegajo Danska, Belgija, Latvija in Nizozemska (4%), Francija (6%) in Avstrija (9%). Raziskava je pokazala, da starejši v primerjavi z mlajšimi in ženske v primerjavi z moškimi redkeje menijo, da je smetenje sprejemljivo. Ta ugotovitev je v skladu z rezultati drugih podobnih raziskav.

Raziskava "Ohranimo Britanijo čisto"

»Ohranimo Britanijo čisto« je natančna raziskava različnih skupin ljudi, ki odmetavajo odpadke. Na podlagi njihovih odgovorov, odnosa in vedenja, so razvrščeni v naslednje skupine:

- Skupina »Lepo vzgojeni« je obsegala 43% prebivalstva. Za sabo so puščali le ogrizke jabolk in papirčke, ter menili, da to ni narobe. Člani te skupine so bile pretežno ženske in nekadilci, stari 25 let in manj.
- Naslednja velika skupina so bili »Zagovorniki«, ki so predstavljali 25% prebivalstva. Svoje ravnanje so opravičevali s pomanjkanjem smetnjakov in trditvijo, da to počnejo tudi vsi ostali. Zagovorniki imajo ljudi, ki smetijo, za lene in bilo bi jih sram, če bi jih kdo pri onesnaževanju zalotil in pobral njihove smeti. Zagovorniki so bili večinoma moški in kadilci, stari 34 let in manj.
- Skupina »Življenje je prekratko« se je zavedala, da je odmetavanje smeti napačno, vendar jih bolj skrbijo druge, pomembnejše stvari.
- Podobna tej skupini je bila skupina »Ne moti me?«, katere predstavniki se sploh niso zavedali posledic smetenja ali pa jim preprosto ni bilo mar. Nihče se ne bi počutil krivega, če bi jih kdo zalotil pri smetenju in pobral njihove odpadke. V nekaj primerih so postali gostobesedni in celo agresivni. Kljub temu pa menijo, da bi bilo nevljudno, če bi nekdo pred njih odvrigel smeti. Pripadniki te skupine so bili v glavnem mlajši moški kadilci.
- Člani skupine "Krivi" predstavljajo 10% prebivalstva, ki onesnažuje. Odmetavanje smeti imajo za napačno in se počutijo krive, če to storijo. Kljub temu pa bi smeti odvrgli, če bi jih morali prenašati s sabo, dokler ne najdejo smetnjaka. Pripadniki te skupine bi smeti odvrgli, ko jih

nihče ne vidi, na primer iz avta ali med množico ljudi. Počutijo se krive, če bi jih nekdo zalotil in bi svoje smeti takoj poskusili pobrati. Ljudi, ki smetijo, imajo za lene in brezobzirne. V to skupino spadajo predvsem ženske in nekadilci, stari 25 let in manj.

- »Obtoževalci« so predstavljali 9% prebivalcev. Za svoje vedenje so krivili občinski svet, ker ni zagotovil dovolj smetnjakov. Obtoževali so tudi ponudnike hitre prehrane, najstnike in proizvajalce zaradi pretirane uporabe embalaže. Članom te skupine bi bilo nerodno, če bi jih nekdo zalotil pri onesnaževanju, smeti bi pobrali, a hkrati iskali izgovore za svoje obnašanje. Menijo, da so ljudje, ki odmetavajo smeti, leni vendar njihovo ravnanje opravičujejo s pomanjkanjem smetnjakov, ali ker so prepolni. Pripadniki te skupine so bili pretežno mladi, moški in kadilci.

MARLISCO anketa o odnosu do in dojemanju morskih odpadkov v Evropi

Rezultati temeljne MARLISCO ankete so pokazali, da večina Evropejcev opazi odpadke ob večini ali vsakem obisku obale. Anketirani so bili zaskrbljeni zaradi morskih odpadkov, zaznali so, da so pomemben problem in menili, da so obale izredno dragocen prostor. Natančneje, menili so, da količina morskih odpadkov narašča in predstavlja nevarnost trajne škode. Manili so tudi, da je to problem, s katerim se soočamo vsi in ne samo obalne skupnosti ali države.

Ugotavljali so, da je odpadke najti povsod v morskem okolju, zlasti v bližini urbanih območij in na plažah, vendar najmanj v polarnih morjih. Anketiranci so menili, da odpadki pridejo v morskno okolje pretežno preko neposrednih izpustov v morje in le v manjši meri iz odlagališč in kanalizacijskih odvodov. Vprašani so v povprečju ocenili, da je plastični delež morskih odpadkov okoli 46%, kar je resno podcenjevanje, saj jih glede na ugotovitve raziskav v resnici 75%.

Anketiranci so za take razmere obtoževali vlado, industrijo, trgovino in širšo javnost, ker so premalo sposobni in še manj motivirani, da bi sprejeli ukrepe za zmanjšanje morskih odpadkov. Menili so, da so najmanj odgovorni neodvisni znanstveniki in okoljevarstvene skupine, ki so najbolj sposobni in motivirani. Vzgojitelji so skupina, ki je pokazala največ odgovornosti, sposobnosti in motiviranosti.

Anketiranci so poročali, da bi sami verjetno sprejeli številne ukrepe za zmanjšanje morskih odpadkov, vendar da od ljudi, ki ji zalotijo pri odmetavanju smeti, ne bi zahtevali, da jih poberejo.

© Ziggy Lvnat / Marine Photobank

